

**Ардан
АНГАРХАЕВАЙ
ШЭНЭ
БҮТЭЭЛ**

8 н.

**Александр
ЦОКТОЕВОЙ
ИЛАЛТА**

9 н.

1921 оной
декабриин
21-нээ гарана

Буряад ҮНЭН

Эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

Бүгэдэ арадай сонин

2013 оной
августын 8
Четверг

(21930)
№ 31 (845)

Гарагай 5
www.
burunen.ru

Буряад Үнэн

«ДОН КИХОТ» ДАХИН ТАБИГДАА

**Буряадай гүрэнэй
академическэ оперо
болон баледэй театрай
СОЛИСТ
Булад РАДНАЕВТАЙ
хөөрэлдөөн**

16 н.

* "Буряадай түрүү хүнүүд-2013" конкурсдо ороhon зураглалнууд.

7 н.

* Буряадай элитэ зохёолшод Алексей БАДАЕ-ВАЙ, Цырен-Базар БАДМАЕВАЙ 85 жэлэй ойдо зорюулагдаһан толилогонууды 10-дахи ба 13-дахи нюурнуудта уншахыетнай уринабди.

Уважаемые читатели!
Продолжается подписка на наши
издания на II полугодие 2013 г.

Наименование издания	Периодичность	Условия	Подписная цена
Газета «Бурятия» Индекс – 50908 с приложением. «Бурятия-7»	вт., ср., чт., пт	а) Через почту б) с получением в редакции в) с доставкой в организацию (по городу)	824,64 руб. 400 руб. 450 руб.
Газета «Буряад үнэн» Индекс - 50901	четверг	а) Через почту б) с получением в редакции в) с доставкой в организацию (по городу)	386,22 руб. 265 руб. 275 руб.
Газета «Спорт - Тамир» Индекс – 31113	среда	а) Через почту б) с получением в редакции в) с доставкой в организацию (по городу)	226,50 руб. 220 руб. 250 руб.
Журнал для детей «Одон» Индекс – 73879	ежемесячно	а) Через почту б) с получением в редакции в) с доставкой в организацию (по городу)	271,92 руб. 270 руб. 270 руб.
Журнал «Байгал» Индекс - 78408	1 раз в 2 месяца	а) Через почту б) с получением в редакции в) с доставкой в организацию (по городу)	503,61 руб. 420 руб. 420 руб.
Журнал «Байгал» Индекс - 78407	1 раз в 2 месяца	а) Через почту б) с получением в редакции в) с доставкой в организацию (по городу)	503,61 руб. 420 руб. 420 руб.

БУРЯАДАЙ АЖАҢУУГШАДТА ХАНДАЛГА

СОЛБОН ЛЫГДЕНОВТЭ ТУҢАЛАЯЛ!

Хүндэтэ нютагаархид! Режиссер Солбон Лыгденовэй "Булаг" гэнэн шэнэ фильм мүнөөнэй Россиин ажаһуугшадай архида ехээр баригдаһые зураглана. Энэ хорото унданай набарта хото хүдөөгэй зон адли оронхой. Улаан-Үдэдэ хуушанай танилнуудайнгаа бог шорой хаядаг хайрсагуудые уудалжа гү, али канализациин люк руу орожо ябахыень нэгэтэ бэшэ хараһан байхат. Хүдөө нютагуудташые гансал архиин түлөө ажамирдардаг зон баһал олон.

Тэдэниие өөдөн татаагүйдөө, оёоргүй нүхэнэй эрмэгһээ холодуулаагүйдөө республикаа, гүрэнөө хүгжөөжэ шадахагүйдэ гэжэ хүн бүхэн мэдэнэ, ойлгоно. Теэд бул-

та дуугайбди. Дайгүй сагта арадыемнай хюдажа байһан аймшагтай аюулда хэншые анхаралаа хандуулнагүи.

Солбон Лыгденов лэ түрэл оройнонгоо хандаржа байһанда зүрхэ сэдхэлээ үбдэхэдөө, иимэ фильм буулгаа. Тэрэ Москвадшые, хари гүрэнүүдтэшые амархан ажаллаа үргэлжэлүүлээд, ехэ мүнгэ оложо ядаагүи. Нютагаймнай бэлигтэй хүбүүе Россиин түрүү кинематографистнууд найн мэдэхэ, суг хүдэлхыень ходо уридаг. Тэрэ "Питер ФМ", "Талисман любви", "Код апокалипсиса", "Мы из будущего", "Антикиллер", "Мы из будущего", "Антикиллер", "По велению Чингисхана", "Черная молния" болон Россиин, хари гүрэнүүдэй бусад фильмүүдые бүтээлсэһэн юм гээд һануулаа.

Солбон Лыгденов "Булагые" хуби-

ингаа мүнгөөр бүтээгээ, үнгэрхэдөө, квартираяа худалдаһан байна. Арадайнгаа түлөө ёһотойгоор һанаагаа зободог, Эхэ орондоо үнэнхэ зүрхэнһөө дуратай хадаа, энэ бүтээлини хэды шэнээн олзо асархаб гэжэ тоолоогүй, хүн зониие архиин аюултай тэмсэлдэ бодхоохо зорилго табяа.

Тиин фильм бүтээхын тула ехэ мүнгэн гаргашалагдаа. Гүрэнэйнгөө мэдээжэ актернуудые урилга, фильм буулгадаг үнэтэй тоног түхээрэлгэ, багажа зэбсэг хүлһэлэлгэ болон худалдан абалга, хүдэлмэрилгэшэдтөө мүнгэ түлэлгэ – эдэ бүгэдэ булта Солбон Лыгденовэй даашын байгаа. Гэхэтэй хамта олон зон түрэл Буряад оромнай нойрһоо һэриг лэ даа гэжэ миинтээр хүдэлөө гээд тэмдэглэлтэй.

Теэд мүнөө болоходо, "Булаг" бүтээгшэд шахардуу байдалда ороод байна: фильм буулгахын тула абаһан урьһаламжяаа түлэхэ мүнгэгүй дээрһээ уринь үдэрһөө үдэртэ ургажал байна. Солбон Лыгденов арадаа абарха гэжэ байһаар өөрөө иимэ хэсүү байдалда орошобо.

Хүндэтэ нютагаархид! Арад зонийнгоо түлөө бүхыгөөрөө оролдожо ябаһан хүбүүгээ бү орхиел, арга шадалаараа туһалааял. Уриень түлэхэ, мүн арад зондо аша туһатай, гүнзэгы удхатай фильмыень бүхы республикаар харуулха хэрэгтэ мүнгэ суглуулаял.

Мүнгэ оруулха счёт: Бурятское ОСБ8601,40817810209167261508.

ҮҮСХЭЛШЭДЭЙ БҮЛЭГ.

БУРЯАДАЙ ГАРАНТИЙНА ЖАСА ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ТООДО

Улаан-Үдэдэ гарантийна жасануудай Бүхэроссийн конференци үнгэрөө

Энэ суглаанда Россиин 36 гарантийна жасануудай хүтэлбэрилэгшэд, Россиин ба Буряад Республикын банкнууд болон Монгол ороной түлөөлэгшэд хабаадаа. Росси доторхи гарантийна жасануудай ажаябуулгануудтай танилсаха болон шэнэ хубилалтануудай дүй дүршэлтэй хубаалдаха гэнэн гол зорилго энэ түрүүшын суглаанай хараада табигдаа.

Гарантийна жасанууд бага ба дунда хэмжээнэй олзын хэрэг эрхилэгшэдые дэмжэхэ, олзын хэрэг хүгжөөлгэдэ мүнгэн зөөриин тэдхэмжэ олгуулха ажал ябуулдаг. Харин Буряад Республикын правительствын Түрүүлэгшын экономика хөгжэлтын талаар орлогшо Александр Челигэй хэлһээр, мүн эхилжэ байһан үмсын хэрэг эрхилэгшэдтэ дэмжэлтэ үгтэгдэхэ хэрэгтэй.

Үмсын хэрэг эрхилхэ гээд, мүнгэ зөөригүи зоние гарантийна жаса дэмжэхэ ёһотой. Эндэ нормативно-хуулийн үндэһэтэ данса зохёогдохо, нэмэлтэ хэгдэхэ хэрэгтэй. Россиин регионуудта ажал найжаруулгын элдэб хубилалта хэгдэжэ, тэрэ хэрэгтэ өөһэдынгөө мүнгэ шэнгүүлнэ. Тиимһээ тэрэ һонин дүй дүршэлэй жэшээ

хаража, үзэжэ, Россиин хэмжээндэ хэрэглэхые дурадхада бшуу, - гэжэ Александр Челик мэдээсэбэ.

Буряад Республикын аймаг бүхэндэ өөһэдын гарантийна жасанууд байгуулагданхай. Энэ ажал интернет-холбоной хүсөөр ябуулагдаха ёһотой бшуу гэжэ Буряадай правительствын Түрүүлэгшын экономика хөгжэлтын талаар орлогшо тэмдэглээ.

Үмсын хэрэг эрхилэгшэд мүнгэнэй тэдхэмжын асуудалар республика руу хандажа байха бэшэ. Мүн хүн зонтой харилсажа, харгыда гаража, сагаа һалгажа байнгүй, интернетэй аргаар алишые нютагһаа мэдүүлгэ хээд, харюу абажа, банк ошоод лэ, мүнгэ абаха аргатай, - гэжэ Александр Челик онсолбо.

Буряад Республикын гарантийна жаса Росси дотор түрүүшүүлэй тоодо оронхой.

Республикымнай Үйлэдбэриин ба наймаанай министерство найн ажал ябуулна. Мүнгэн тэдхэмжэ жасаһаа конкурсын дүнгөөр үгтэдэг ха юм. Тэдэнэр конкурсно данса-мэдүүлгээ бэлдэжэ шадана, мүн комиссиие манай региондо мүнгэнэй тэдхэмжэ хэрэгтэй гэжэ ойлгуулжа, мэдүүлжэ шадана ха юм, - гэжэ Александр Челик тэмдэглээ.

Тэрэнэй хэлһэн үгэнүүдые

Россиин Экономика хөгжэлтын талаар министрствын эксперт, Бага ба дунда олзын хэрэгүүдэй хөгжэлтын институтай генеральна директор Андрей Лебедев гэршэлбэ.

Буряадай жаса шалгалта гараа, үндэр сэгнэлтэ абаа һэн, тиигэжэ Россиин жасануудай түрүүшүүлэй тоодо оронхой. Гарантийна уялгануудай тоо дээшлүүлхыень урталха байнаб. Энэл хадаа

һайн үрэ дүнтэй ажалай баримта боложо үгэнэ ха юм, - гэжэ эксперт тэмдэглээ.

Цырегма САМПИЛОВА.

Авторай фото.

НУРАЛСАЛАЙ ЖЭЛДЭ БЭЛДЭЛГЭ ШАЛГАГДАНА

Байгша оной сентябриин 1-дэ бүхы республика дотор 454 хургуулинууд 114 мянга 300 үхибүүдые угтан абаха түсэбтэй.

Мүнөөдэрэй байдалар хуралсалай шэнэ жэлдэ хургуулинуудай 71 процентнь бэлэн болонхой. Августын 5-най тоогоор, Ивалгын, Загарайн аймагай хургуулинууд үхибүүдые угтан абахаар бэлэн. Северобайкальскын, Улаан-Үдын болон Яруунын, Баунтын, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Баргажанай, Мухар-Шэбэрэй, Тарбагатайн, Захаами-

най аймагуудта шалгалтада бэлдэжэ байна.

454 хургуулинуудай 286 хургуули шалгагдаад байна.

Тэдэнэй 12 хургуули шалгалта гаража шадаагүй. Нэрлэбэл, Баргажанай аймагай Максимихын, Уланай, Юбилейнын дунда хургуулинууд, Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй хургуули, Мухар-Шэбэрэй 1-дэхи хургуули, Улаан-Үдын 20-дохи хургуули, Загарайн аймагай Үнэгэтэйн, Ключевскойн, Горхоной дунда хургуулинууд, Захааминай Хамниин хургуули, Түнхэнэй аймагай Аршаанай, Хориин

аймагай Дээдэ-Талецкын, Тээгдын хургуулинууд болоно.

Гол шалтаг хадаа эдэе шанадаг таһагуудай, санитарно-техниксэ хэрэгсэлнүүдэй заһабарилагдаагүй ушарһаа, уһаар болон дулаагаар, зайн галаар хангалга болоно. Мүнөө сагта эдэ дутуу дундачууд усадхагдажа байна.

Харин мүнгэ зөөриин саг соогоо һомологдоогүй болон ажал бүтээхэ эрхэ наймаанай (торги) удаарһан шалтагһаа дүрбэн хургуулинуудта заһабарилгын ажал сентябрь соо үргэлжэлүүлэгдэхэ юм. Энэ Захааминай аймагай

Хамниин хургуули, Хэжэнгын аймагай Хүртэйн, Хориин 1-дэхи ба Үдын дунда хургуулинууд болоно. Иимэ хойшололнууд нёдондо баһал тохёолдоо һэн.

Мүн 2013-2014 онуудай хуралсалай хаһада бэлдэлгэ шалгалтаар административна хуули хазагайруулһан 13 протоколнууд зохёогдоо. Аймагай захиргаанай толгойлогшонорто ба хотын округой хүтэлбэрилэгшэдтэ шийдхэбэри абтахын тула мэдээсэлнүүд үгтэнхэй.

Бүхыдөө энэ хуралсалай жэлдэ бэлдэлгын ажал-

да 471 миллион түхэриг һомологдонхой. Тэдэнэй тоодо федеральна бюджетдһээ 357 миллион (177 миллион 150 хургуулинуудай элшэ хүсэ гамнаха хэмжээнүүдтэ) үгтөө.

Капитальна заһабарилгын хэрэгтэ 25 хургуулинуудта хамта дээрээ 80 миллион түхэриг һомологдоо. Республикын интернадуудта 100 миллион үгтэһэн байха юм.

Өөһэдын бюджетдһээ аюулгүй байдалда бүридхэлэй шуугамаар 114 миллион түхэриг гаргашалагдаа.

Цырегма САМПИЛОВА бэлдэбэ.

ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭЛГЭЭР РЕСПУБЛИКАДА ШАХАРДУУ БАЙДАЛТАЙ

ОЛОНХИ АЙМАГУУД БОЛЗОРНОО ҮНЭТЭЙ

ҮНГЭРХЭН долоон хоногтой тоосоогоор, Буряад Республикын 17 аймагуудтай бүх үмсэ болон хамтын ажыхуудта ерэхэ үбэлжэлгэдэ малай үбнэ тэжээл бэлдэлгэ эхилэнхэй. Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын аймагуудта яһала эршэмтэй ажал ябана. Харин Зэдын, Хэжэнгын ба Сэлэнгын аймагуудта тэжээл муугаар бэлдэгдэнэ. Мүн Баунтын, Яруунын, Захааминай, Ахын аймагуудта тэжээл бэлдэлгэ эхилээшье үды.

Малай үбнэ тэжээл бэлдэлгын республикын штабай ээлжээтэ суглаан дээрэ правительствын экономика хүгжэлтын талаар Түрүүлэгшын орлогшо Александр Чепик түсэблэгдэнэн болзорноо гээгдэнэн аймагууды шүүмжэлбэ. Сагай уларил шэнжэлдэг албанай мэдээгээр, энэ ерэхэ хоёр долоон хоногтой хугасаада хура бороо тогтонгүй орохоор багсаамжалагдана. Тиимэһээ Александр Чепигэй тэмдэглэнээр, тэжээл бэлдэлгын байдал хэсүүхэн. Тэжээл бэлдэлгэ хэлсэгдэнэн болзороороо 2 неделин хугасаада түгсэхэ ёһотой аад, республикын олонхи аймагууд тэжээл бэлдэлгээ эхилээшьегүй байна. Бүхыдөө Буряад Республика дотор ерэхэ малай үбэлжөөндэ 504 мянган тонно тэжээл нөөсэлэгдэхэ түсэбтэй, энэнь хадаа нэгэ толгой малда 17 центнер гаргашалагдаха гээд тоологдоно.

ХОЙНОТОНОЙ ШАЛТАГ - ОНДО ОНДО

ТЭЖЭЭЛ бэлдэлгын тон ороо байдал Яруунын аймагта тохёолдонхой. Эндэ бэлдэлгын хаһаяа эхилээшье үды. Правительствын хэмжээнэй энэ штабай зүблөөнэй

утаһан харилсаанда Яруунын аймагтай хүтэлбэрлэгшэд гараа. Энэ ушарта Александр Чепик өөрын сэгнэлтэ үгөө бшуу. Мүн республикын бусад аймагуудта малай үбэлжэлгэдэ бэлдэлгээр байдал баһа хэсүү. Загарайн аймаг түсэблэгдэнэн хэмжээнэй оройдоол 15 процентые дүүргээд байха юм.

- Хоёр долоон хоногтой болзортон бүхы ажалаа эршэдүүлхэ ёһотойт. Яагаад мүнөө тохёолдоод байһан ушар усадхажа, малда хэрэгтэй тэжээл бэлдэжэ үрдихэбта? - гэжэ Александр Евгеньевич асуубашье, харюу абажа шадаагүй. Тиимэһээ Хүдөө ажыхын министерство болон энэ штабай шалгалтын комиссийн гэшүүдтэ хойнотоһон дорой аймагууды эрьежэ, ажальень шалгаха даабари үгтэбэ.

Захааминай аймаг үдэр бүри тогтонгүй орожо байһан хура бороогой шалтагаар ажалаа эхилээгүй байһанаа мэдүүлбэ. Мүн лэ эдэ үдэрнүүдтэ комисси тэдэнэй ажал шалгаха юм.

- Түргэн үрэ дүнтэй шийдхэбэри олохо хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, тэндэ тон олон толгой мал бии, тэжээл бэлдэлгын асуудал энэ аймагта эхэ ороо бшуу, - гэжэ Александр Чепик онсолбо.

Мүн лэ А. Чепик Хяагтын аймагтай ажалаар ехэ һанаата болонхой. Тэдэнэр удангүй болохоёо байһан үбэлье тэжээл багатай угтажа магад.

- Таанар коммунист үзэл бодолой үедэ мэтэ ерээдүй сагаар ажаһуунат: ерээдүй сагтал хайн байха, коммунизм болонол бээ. Мүнөөнэй ажабайдалаар ажаһууха хэрэгтэй, - гэжэ тэрэ тэмдэглэбэ.

Хяагтын аймаг түсэбэйнгөө оройдоол 5 процент бэлдэнхэй. Аймагтай захиргаан

нөдондоной үбэлжөөнөө үлэнэн тэжээлэй нөөсэдэ найдана. Харин Александр Чепигэй хэлэнээр, тэрэ нөөсэ мүнөө юуншые бэшэ, амта шэмтэгүй, ганса голоомон болошонхой ха юм.

- Тэрээнһээ ямар хоол хошо гараба гээшэб? Танда найдаха юмэн үгы. Өөһэдыгөө һамааруулаад байха бэшэ, түргэн дары ажалаа бүтээхэ хэрэгтэй ха юм, - гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

ДОРой АЙМАГУУДА ШИИДХЭГДЭХЭ АСУУДАЛНУУД ОЛОН

ПРИБАЙКАЛИЙН аймагтай захиргаан онсо шүүмжэлэгдээ. Энэ видеосуглаанда хүтэлбэрлэгшэд ерээгүй. Харин захиргаанда ажалладаг хоёр эхэнэр аймаг доторхи байдал тухай хүсэд мэдээсэжэшье шадаагүй. Тэжээл бэлдэлгэ тухай асуудалнуудай нэгэндэшье харюусаагүй. Ямар суглаанда хабаадажа байһанаашье ойлгоогүй мэтээр Александр Чепигэй нэрыншые зүбөөр хэлээгүй. Аймагтай гулваа амаралтада, харин захиргаанай хүтэлбэрлэгшэ һургуули шэнэ һуралсалай жэлдэ хэр бэлдэнхэйб гэжэ шалгажа байна бэшэ гү гэжэ тэдэ мэдээсэбэ.

- Би тэрэнэй түлөө ехэ баяртайб. Четвергдэ видеосуглаан правительствын хэмжээндэ эмхидхэгдэхэ гэжэ тогтоол дуулгагдаһан ха юм. Ажалай долоон хоногтой сүлөөгүй хугасаада суглаална бэшэ ха юмбибди. Тиимэһээ хайшаа ошоо юм, ойлгууламжын мэдүүлгэ бэшэ, уулзажа, тэрэнтэй хөөрэлдэхэб. Августын тэн багаар аймаг руу ошоход. Аймагтай байдал хэсүү. Ямар сэсэн, ухаатай хүтэлбэрлэгшэ гээшэб, - гэжэ Александр Чепик гайхаба.

Гэхэтэй хамта Прибайкалийн аймагтай хүдөө газарнуудай шийдхэгдээгүй асуудалнууд олон. Һүнэй фермэ газараа буляалгаһан шалтаһаа хаагдаха баатай болоо. Мүнөө үшөө нэгэ фермэ малай бэлшээрэгүй боложо байна.

- Юрэ ябажа байһан зон аймагтай аһан хайн газар эзэмдэжэ байна. Мүнгэ зөөридэ обтожо, манаташод байна. Энэ асуудалаар данса бэлдэжэ, прокуратура руу хандаха хэрэгтэй. Эдэ бүгэдые аймагтай захиргаан мэдэжэ байгаад, абяагүй байна. Энэ талаар оролсожо, тэдэнэй ажаябуулга хуулийн ёһоор шалгагдаха ёһотой, - гэжэ Александр Чепик мэдээсэбэ. Ахын аймагта нөдондо үбнэ тэжээлээр дуталдахадань, республика ехээр туһалһан байна. Харин мүнөө жэл малай тэжээл бэлдэлгэ хүсэд бээлүүлэгдэнэ.

**ЭМХЭЙ ТЭЖЭЭЛ
МАЛДА ҮГТЭХЭ БЭШЭ**
ЭНЭ үнгэргэгдэнэн Штабай зүблөөн дээрэ элидхэл хэнэн хүдөө ажыхын

министрэй орлогшо Михаил Костриков бэлдэгдэнэн тэжээл хадагалалга тухай һанамжануудтаһаа хубаалдаба.

- Үбэлэй сагта Һүнэй фермэ руу орохын аргагүй эмхэй силосэй үнэр гутажа байдаг. Тэндэнэй арай шамай гүйжэ гараад, үшөө долоон хоног соо бээе угаахаш. Нөөсэлэгдэнэн силосэй нүхэн хүдөө нютаг соо байбал, бүхы нютагаар дүүрэн үнэр гутажа байдаг. Мүнөө сагта элдэб холисонууд бии болоо ха юм. хайн технологиин гуримаар тэжээл нөөсэлэгэ эрхилэгдэхэ ёһотой.

Буряад Республикын Хүдөө ажыхын ба эдээ хоолой министерство тэжээл бэлдэлгын болзорнуудай түсэб табиһан байна:

- үбнэ бэлдэлгэ - июлийн 25-һаа сентябрийн 1 хүрэтэр,
- зелёнко - сентябрийн 20-һоо октябрийн 20 хүрэтэр,
- сенаж бэлдэлгэ августын 1-һээ сентябрийн 1 хүрэтэр дүүргэгдэхэ.

ҺҮНЭЙ ҮЙЛЭДБЭРИ ХҮГЖӨӨХЭ - ГОЛ ЗОРИЛГО ТАБИГДАНХАЙ

Буряад Республикын хүдөө ажыхын эгээл шухала мүнөөдэрэй асуудал хадаа Һүнэй үйлэдбэри хүгжөөлгэ болоно. Һү арад зонһоо тушаан абаха тухай гол асуудалаар нүүдэл зүблөөн энэ удаа Мухар-Шэбэрэй аймагта эмхидхэгдээ.

Мухар-Шэбэрэй аймаг Һүнэй үйлэдбэрийн дүнгөөр республика дотор 4-дэхи һуури эзэлнэ.

Мүнөөдэрэй тоогоор, Буряад ороной дэбисхэр дээрэ Һү тушаан абадаг 60 түб, потребкооперацийн бүридэлэй 51 магазин ажаллана. Гэбэшье, Һү суглуулжа, тушаан абадаг түб үгы аймагууд үшөөл бии бшуу.

Республика дотор аһан ехээр Һү тушаан абадаг эмхинүүд гэбэл, "Молоко Бурятии" гэнэн акционернэ эмхи, "Бэшүүрэй тоһоной завод" ба "Кударинское" гэнэн ажыхы болоно.

2010 ондо нэбтэрүүлэгдэнэн гүрэнэй программын ашаар, Һү тушаананай түлөө субсиди үгтэжэ, республика дотор Һү тушаалган 11 процентээр дээшэлүүлэгдээ. Тушаагдаһан Һүнэй 30 процентнь үмсэһөө худалдан абтагдана гэжэ тэмдэглэгдээ.

Һүнэй үйлэдбэри үргэдхэжэ,

Мухар-Шэбэрэй аймаг байгша ондо Суулга, Хүсөөтэ, Заган гурбан нютагуудта Һү тушаан абадаг шэнэ түбүүдые нээһэн байна. Тиигэжэ 100 тонно шахуу Һүн абтаа.

Һү таһалдуулангүй тушаан абажа, түлбэриень тэрэ дары үгэхэ гэнэн гол зорилго Һү үйлэдбэрлэгшэд урдаа табинхай. Энэ талаар нютагай өөһэдэн хүтэлбэри аймаг бүхэндэ эмхидхэлэй ажал ажаһуугшадайнгаа хоорондо ябуулжа уялгатай.

Мүнөө Һү үйлэдбэрлэгшэд Һү тушаан абаашаха автомашинануудтай, мүн Һүнэй зүйлнүүдэй шанар хайжаруулжа, хүйтэн болгохо түхээрэлгэнүүдые тодхохо түсэбтэй.

Байгша оной Һүүл багаар "Молоко Бурятии" гэнэн эмхи Tetra Pak гэнэн амһарта бүтээдэг хэрэгсэлнүүдые байгуулжа түсэбтэй. Энэнь хадаа манай эндэ эгээл түрүүшын шэнэ үйлэдбэри болоно бшуу.

Хүдөө ажыхын ба эдээ хоолой министерство, Һүнэй үйлэдбэрийн эмхинүүдэй ба Буркоопсоюзай суг хамта ябуулһан хэмжээ ябуулганууд хоёр жэлэй туршада гүрэнэй талаар дэмжэгдэжэ, Һүнэй үйлэдбэри хүгжөөжэ, дэлгүүрэй зүрилдөөтэ

харилсаанда Һүнэй үйлэдбэрийн зүйл һуурия оложо байна бшуу, - гэжэ хүдөө ажыхын мэргэжэлтэд тэмдэглээ.

**Цырегма САМПИЛОВА
Энэ хуудаһа бэлдэбэ.**

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЙН ТҮСЭБ

2013 оной августын 5 - 9

I. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ АППАРАДАЙ ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ В.Б.ЭРДЫНЕЕВЭЙ ДЭРГЭДЭ ҮНГЭРГЭГДЭХЭ ХҮДЭЛМЭРИЙН ЗҮБЛӨӨНҮҮД
05.08 10.00 Бага танхим

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХОРООНУУДАТ Буряад Республикын Арадай Хуралай Бюджетэй, налогуудай болон сан жасын талаар хороон (түрүүлэгшэнь Ц.Э.Доржиев)
"Бюджетэй ябасын найжаруулагдаһан ушарһаа Россиин Федерациин Бюджетэй кодексто болон Россиин Федерациин зарим хуули ёһоной актуудта хубилалтануудые оруулха тухай" майн 7-ной 104-ФЗ дугаарай федеральна хуулиин абтаһан ушарһаа Буряад Республикын хуулинуудые федеральна хуулинуудтай зохилдуулха тухай
06.08 10.00 каб.231

Буряад Республикын Арадай Хуралай Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай өөһэдэйн хүтэлбэрийн, хуули ёһоной болон гүрэнэй албанай асуудалнуудай талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.С.Скоцырская)
"Зарим бүлэгэй эрхэтэдэ Россиин Федерациин дэбисхэрһээ гадуур оршодог хари гүрэнүүдэй банкнуудта мүнгөө нөөсөлхыень, мүнгэ болон үнэтэ зөөриез хадагалаанда табихыень, мүн хари гүрэнүүдэй банкнуудһаа урьһаламжа абахыень хорихо тухай" федеральна хуулиин абтаһан ушарһаа Россиин Федерациин зарим хуули ёһоной актуудта хубилалтануудые оруулха тухай" 2013 оной майн 7-ной 102-ФЗ дугаарай федеральна хуулиин абтаһан ушарһаа Буряад Республикын хуулинуудта хубилалтануудые оруулха тухай
07.08 14.00 каб.322

Буряад Республикын Арадай Хуралай Газарай асуудалнуудай, аграрна политикын болон эд хэрэглэлгын дэлгүүрэй талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.А.Павлов)
"Эд хэрэглэгшэдэй эрхэнүүдые хамгаалха тухай" федеральна хуулиин

10-дахи статьяда хубилалтануудые оруулха тухай" 285108-6 дугаарай федеральна хуулиин түлэб тухай (эд бараанай, хүдэлмэринүүдэй, хангалтануудай аюултай болон бээдэ хоротой шэнжэнүүд тухай мэдээсэлгэдэ хабаатай)
06.08 10.00 каб.119

"Этилэй спирт, архиин болон бүридэлдөө спирттэй ундануудай үйлэдбэри болон эрьесыень гүрэнэй талаһаа гуримшуулха болон архи уулгыё хизаарлаха тухай" федеральна хуулиин 16-дахи статьяда хубилалтануудые оруулха тухай" 291753-6 дугаарай федеральна хуулиин түлэб тухай
07.08 10.00 каб.119

"Россиин Федерацида нуралсал тухай" федеральна хуулиин абтаһан ушарһаа Россиин Федерациин зарим хуули ёһоной актуудта хубилалтануудые оруулха болон Россиин Федерациин хуули ёһоной актуудые (хуули ёһоной актуудай зарим дүримүүдые) хүсээ буураһанда тоолохо тухай" федеральна хуулиин абтаһан ушарһаа Буряад Республикын хуулинуудые федеральна хуулинуудтай зохилдуулха тухай
08.08 10.00 каб.119

Буряад Республикын Арадай Хуралай Регионууд хоорондын холбоонуудай, үндэһэ яһатануудай асуудалнуудай, залуушуулай политикын, ниитын болон шажан мүргэлэй нэгэдэлнүүдэй талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.Р.Булдаев)
"Буряад Республикын гүрэнэй шагналнууд тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай" Буряад Республикын хуулиин түлэб тухай
05.08 14.00 каб.208

"Физическэ культура болон спорт тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай
06.08 14.00 каб.208

"Гүрэнэй залуушуулай политика тухай" Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулха тухай
07.08 14.00 каб.208

Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар хороон (түрүүлэгшэнь А.Т.Стопичев)

"Тамхинай утаанай хоронһоо болон тамхи татаһанай хойшолонгуудһаа эрхэтэдэй элүүрыё хамгаалха тухай" федеральна хуулида хубилалта оруулха тухай" 282848-6 дугаарай федеральна хуулиин түлэб тухай (тамхи татаха хорюултай газарнуудай тоолбори үргэдхэхэ талаар)
05.08 14.30 каб.218

"Россиин Федерациин Пенсионно жасада, Россиин Федерациин Социальна мүнхэлэлгын жасада, Уялгата медицинскэ мүнхэлэлгын федеральна жасада оруулагдадаг мүнхэлэлгын түлбэринүүд тухай" федеральна хуулиин 10-дахи статьяда хубилалта оруулха тухай" 187720-6 дугаарай федеральна хуулиин түлэб тухай
05.08 15.00 каб.218

"Хүнэй хубийн мэдээнүүд тухай" федеральна хуулиин 10-дахи статьяда болон "Россиин Федерацида эрхэтэдэй элүүрыё хамгаалгын үндэһэ нуури тухай" федеральна хуулиин 13-дахи статьяда хубилалтануудые оруулха тухай" 279040-6 дугаарай федеральна хуулиин түлэб тухай" Россиин Федерациин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын тогтоолдо хубилалта оруулха тухай
05.08 15.30 каб.218

Буряад Республикын Арадай Хуралай Экономическа политикын, байгааһин нөөсөнүүдые ашагалгын болон оршон тойронхые хамгаалгын талаар хороон (түрүүлэгшэнь В.Г.Ирильдеев)
"Буряад Республикын дэбисхэр дээрэ оршодог олон квартиратай гэрнүүд соо хамтын зөөрийн капитална заһабари үнгэргэлгыё эмхидхэхэ тухай" Буряад Республикын хуулиин түлэб тухай
06.08 10.00 каб.209

II. ЭРХЭТЭДЫЕ ХҮЛЭЭН АБАЛГА М.М.Гершевич – Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ
07.08 9.00-12.00 каб.330/327

III. БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ РОССИИН ФЕДЕРАЦИЙН ФЕДЕРАЛЬНА СУГЛААНТАЙ ХАРИЛСАН ХҮДЭЛМЭРИЛГЭ
Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатуудай Россиин Федерациин Федеральна Суглаанай Гүрэнэй Дүүмын депутат С.М.Мионовтой хүдэлмэрийн уулзалга
05.08 14.00 Бага танхим

Положение о проведении конкурса

"БУРЯАДАЙ ТҮРҮҮ ХҮНҮҮД" – "ЛУЧШИЕ ЛЮДИ БУРЯТИИ"

I. ОБЩИЕ ПОЛОЖЕНИЯ

1. Организатор конкурса Издательский дом «Буряад үнэн».

2. Цели конкурса:
А) выявление и поощрение жителей, а также выходцев из Республики Бурятия, проживающих на территории других субъектов Российской Федерации и в иностранных государствах, внесших существенный вклад в развитие региона, общества, получивших широкое публичное признание.
Б) сохранение и развитие бурятского языка и литературы;
В) побуждение к творческой деятельности широкого круга читателей;
Г) пропаганда нравственных, патриотических и семейных ценностей.

II. ОРГАНИЗАЦИЯ И ПОРЯДОК ПРОВЕДЕНИЯ КОНКУРСА

1. Для проведения конкурса создается жюри, состоящее из редакторов и журналистов изданий Издательского дома

«Буряад үнэн», и оргкомитет, состоящий из сотрудников Издательского дома «Буряад үнэн».

2. Конкурс проводится по пяти номинациям:
«Баатар мэргэн» - мужчина, добившийся заметных успехов в своем роде деятельности, внесший заметный вклад в развитие своей малой родины и общества в целом.
«Гуа сэсэн хатан» - женщина, добившаяся заметных успехов в своем роде деятельности, внесшая заметный вклад в развитие своей малой родины и общества в целом.
«Сагаан үбгэн» - мужчина старше 50 лет, имеющий большой авторитет в обществе, заслуживший всеобщее признание как общественный деятель, внесший большой вклад в улучшение благополучия родного народа, повышения значимости общечеловеческих ценностей.
«Аласай холбоон» - уроженцы Республики Бурятия, проживающие за пределами ее

территории, внесшие заметный вклад в поднятие престижа Республики Бурятия на внутригосударственной и международной арене.
«Аламжа Мэргэн Арюун Гоохон хоёр» - мужчина и женщина, находящиеся в браке и являющиеся образцами семейного благополучия, взаимной поддержки и воспитания детей.

3. Конкурс проводится в 2 тура:
I тур – с апреля по июнь
II тур – с июля по сентябрь.
По итогам каждого тура определяются победители в каждой номинации.
4. Победители награждаются дипломами и памятными призами.
5. Авторы лучших творческих работ также награждаются дипломами и призами. Их творческие работы публикуются в сборнике «Лучшие люди Бурятии».

6. Церемония награждения победителей конкурса будет проведена в декабре 2013 года.

III. ПОРЯДОК УЧАСТИЯ В КОНКУРСЕ

Для участия в конкурсе необходимо направить в адрес оргкомитета:
А) заявку на участие, где указывается фамилия, имя, отчество участника конкурса и автора творческой работы, место работы, учебы участника и автора, контактная информация (номера телефонов, адрес электронной почты);
Б) творческую работу об участнике конкурса, рассказывающую непосредственно об участнике и о его достижениях (-ях), благодаря которому (-ым) он может быть признан победителем конкурса;
В) фотографию участника конкурса размером не менее 6х9, либо в электронном варианте в формате JPEG.

IV. ТРЕБОВАНИЯ К ОФОРМЛЕНИЮ РАБОТ

1. Тексты работ выполняются на бурятском или русском языках и направляются

в электронном варианте в формате Документ Word (doc) в адрес редакции газеты «Буряад үнэн».

2. Требования к оформлению работы: объем не более двух машинописных листов, шрифт 14 пт.

3. Обязательно предоставление фотографии участника конкурса.

V. ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПОБЕДИТЕЛЕЙ И ПОДВЕДЕНИЕ ИТОГОВ КОНКУРСА

1. Подведение итогов конкурса и определение победителей производит жюри.
2. Критериями при определении победителей выступают:
А) значимость и уникальность достижений участника, публичное признание среди окружающих.
Б) творческий, оригинальный подход к выполнению работы об участнике конкурса, уровень мастерства владения языком.

АЯНШАЛГЫН ТРАМВАЙНУУД УЛААН-ҮДЫН ТҮҮХЭТЭЙ ТАНИЛСУУЛНА

Августын 1-нээ хотын 48 трамвайн 12-ын хүн зоние аяншалуулжа эхилээ. Тэдэн соо тодхогдоһон автоинформаторнууд ниислэл хотымнай түүхэ, суута ажаһуугшад, мэдээжэ үйлсэнүүд болон омогорхол болохо бусадшые газарнууд тухай хөөрэхэ юм.

Улаан-Үдэ хотын мэр Александр Голков иимэ трамвай соо һууһан түрүүшын бүлэг зоние амаршалан угтахдаа, аяншалганууд хүн бүхэндэ һонирхолтойшые, тунатайшые байха гэжэ онслоо: олонхимнай, илангаяа залуушуул, ниислэл хото тухайгаа һайн мэдэхгүй ха юм. Мүн тиихэдэ айлшад болон аяншалагшадшые иимэ аргаар Улаан-Үдэтэй танилсаха дуратай байха.

Даб дээрээ экскурсинүүд ород хэлэн дээрэ үнгэргэгдэнэ. Зүгөөр саашадаа буряад болон англи хэлэнүүд дээрэ эмхидхэгдэжэ магадгүй. Гадна энэ хэрэгтэ элдэб янзын эмхинүүдые хабаадуулаар хараалагдана. "Яһала олон эмхинүүд энэ һонирхолтой заншал үргэлжэлүүлхээр бэлэн. Тэдэ хотын түүхэтэй танилсуулангаа, бүтээлнүүд тухайгаа хөөрэхэ", - гэжэ Александр Голков хэлээ.

Эндэ аяншалгын фирмэнүүд, гостиницанууд болон аяншалгада хабаатай бусад эмхинүүд хабаадаха

аргатай. Гадна "Управление трамвая" предприятиян дарга Николай Хонгоровой хэлэхээр, түмэр харгын вокзалтай, аэропорттой, аэрокассануудтай харилсаа холбоо тогтоохо һанаан бии. "Жэшээнь, бидэ ажалтайны саг, рейснүүд тухайны мэдээсэхэ аргатайбди. Улаан-Үдын айлшад болон аяншалагшад энээниие

зохидшоохо байха. Юундэб гэхэдэ, хэншые хадаа танигдаагүй хото ерэхэдэ, тон ехэ мэдээсэлээр хангадаг транспорт хэрэглэдэг ха юм", - гэжэ Николай Хонгоров тэмдэглээ.

Үнэхөөрөөшые, ехэ һайн хэрэг үүсхэгдэбэ гэшэ. Зүгөөр эмхидхэгшэдэй хэлэхээр, энээн дээрэ үшөө һайса хүдэлхэ хэрэгтэй. Илангаяа автоинформаторнуудай абяанай хүсэ шангадхаха шухала: трамвайн хүнхинөөн доро түүхын хөөрөөнүүд эли тодоор дуулданагүй.

Аяншалгын трамвайнууд бүхы дүрбэн замуудаар ябажа эхилэнхэй гэжэ һануулая. Удангүй бүхы трамвайнуудта автоинформаторнууд тодхогдохоор түсэблэгдэнхэй. Харин саашадаа аяншалгын автобусуудшые ябажа эхилхэдэ болохо юм.

"Муниципальная транспортда ехэ хубилалтанууд хараалагдана. Бидэ зоние шэрэдэг муниципальная предприятия һэргээхэ хүсэлтэйбди. Энэ талаар ажал ябуулагдажа эхилэнхэй. Тиин 3 жэлэй үнгэрхэдэ, муниципальная автобусуудташые автоинформаторнууд бии боложо магад", - гэжэ Александр Голков хэлээ.

Дьжит МАРХАДАЕВА.
Улаан-Үдэ хотын захиргаанай хэблэлэй албанай фото-зураг.

ДОЛЖИН ТАНГАТОВА - РОССИИН ГАБЬЯАТА АРТИСТ

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ академическэ театрай артист Должин Жаргаловна Тангатова «Россиин габьяата артист» гэнэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Должин Тангатова 1988 ондо Ленинградтай гүрэнэй театрай, хүгжэмэй болон киногой дээдэ бүргуули дүүргүүдэ ерэхээр, Буряад драмын театрта амжалтатай ажаллана.

Монгол уран зохёолшо С. Жаргалсайханай «Галаб эрьехын урда» гэнэн зүжэгтэ түрүүшынгээ Алтанай роль наадажа, ажалайнгаа намтар эхилэхэ бэлэй. Театрта табигдаһан бүхы зүжэгүүдтэ 25 жэлэй туршада наадажа, харагшадайнгаа сэдхэл хүдэлгэн, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэн ябана бшуу. Мүн гадна хэдэн олон кинонуудташые наадаһан.

Урин налгай зантай, сэдхэл хайхан, ноюр шарайгаарашые харгама сэбэрхэн, ажал хүдэлмэридөөшые һонор, бэрхэ, бүгэдэндэ болон нютаг зондоо хүндэтэй, үнэн сэхэ хандасатай арюухан Должин Жаргаловна үндэр нэрэ зэргээ үнэн гэршэлнэ ха юм. Мүнөө шэнэ театральна хаһада үшөө шэнэ, ялас гэмэ рольнуудаараа харагшаддаа баясуулхыень хүлээнэбди.

Цырегма САМПИЛОВА.

Улаан-Үдэ хотын мэр Александр Голков хирэ-хирэ болоод лэ, нүүдэл зүблөө үнгэргэжэ, үбэлэй хаһада бэлдэлгые шалгана. Мүнөө жэлдэ дулаагаар хангалгын объектнүүдые заһабарилха, шэнэлхэ хэрэгтэ урдахи жэлнүүдэйхидэ орходоо ехэ мүнгэн хараалагданхай юм. "Улаан-Үдэ хотын дулаагаар хангалгын объектнүүдые нэһлэбэн шэнэлэлгэ" гэнэн муниципальная программаар 110 миллион түхэриг хараалагданхай, "ТГК-14" ООО 100 миллион түхэриг гаргашална, мүн тиихэдэ инвестиционно программаар баһал горитой мүнгэн зөөри хараалагданхай.

УЛААН-ҮДЫН ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНО РАЙОНОЙ АЖАҢУУГШАД АМАР ҮБЭЛЗЭХЭНЬ

Лимоновой үйлсөөр гарадаг 1-дэхи теплотрассын 516 метр утатай участкай соргонууд июлиин тэн багаар заһабарилгадажа эхилэнхэй юм. Тиин 1970 ондо татагдаһан хуушан соргонуудын мүнөө булта шахуу нэлгэгдээд байна. Эндэ хотын бюджетэй 7 миллион гаран түхэриг гаргашалагдаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

- Хотодомнай теплотрассануудай капитална заһабарилга үнинэй үнгэргэгдөөгүй, - гэжэ Александр Голков хэлээ. - Үнэн дээрээ иимэ хүдэлмэринүүдые 7-8 жэлэй саана хэжэ эхилхэ ёһотой байгаабди. 40 гаран жэл болоһон соргонууд элэшэнхэй, нимгэршэнхэй. Гансал хобонуудын бүтэн зандаа. Иигэжэ туйлдаа хүршэтэрнь туршажа огто болохогүй. (Соргонуудай хэрэглэгдэхэ болзор - 30 жэл, харин эдэн хэмһээ үлүү 13 жэл ашаглагдаа).

Тус участок Железнодорожно районой ехэнхи дэбисхэрые дулаагаар хангадаг байхаһаа гадна 1-дэхи болон 3-дахы теплотрассануудые бэе бэетэйнь холбожо, үбэлэй сагта ашаглалгын хэмжээе гуримшуулдаг юм. "ТГК-14" ООО-гой филиал - Улаан-Үдын элшэ хүсэней комплексын дарга Дмитрий Дружининай хэлэхээр, муниципальная хэлсээнэй ёһоор, эндэхи заһабарилгын хүдэлмэринүүд августын 31-дэ дүүрэхэ ёһотой аад, бодото дээрээ сагнаа холо урид түгэхэгдэхөөр хүлээгдэнэ. Тэрэнэй багсаамжалһаар, августын 10-да теплотрасса бэлэн болоод байха юм.

Улаан-Үдын дулаагаар хангалгын объектнүүдые нэһлэбэн шэнэлэлгэдэ хабаатай муниципальная программаар ниислэл хотымнай бэшэшые газарнуудта, тэрэ тоодо Тракторная гудамжаар, Октябрьска райондо, мүн тиихэдэ хабарай шалгалтын дүнгүүдээр элирүүлэгдэн хэдэн участка, дүн хамта 4 километрэй зайда дулаасуулгын соргонуудые шэнэлэлгын хүдэлмэринүүд үнгэргэгдэнэ. Харин "ТГК-14" ООО хубингаа мүнгэн зөөрээр котельнүүдые болон бүхыдөө 8 километр зайда дулаасуулгын соргонуудые заһабарилхаар харааланхай.

ҮБЭЛЭЙ ДУЛААСУУЛГЫН ХАҢАДА БЭЛДЭЛГЭ ТҮЛЭГ ДУНДАА

ЗАРЕЧНЫЙ МИКРОРАЙОНОЙ КОТЕЛЬНЭДЭ ЗАҢАБАРИЛГЫН ГОРИТОЙ АЖАЛ ЯБУУЛАГДАНА

Тус котельнэ хадаа Улаан-Үдын тон ехэ котельнэнүүдэй нэгэн юм. Мүнөө эндэ заһабарилгын ажал түлэг дундаа. Иимэ ехэ хэмжээнэй хүдэлмэринүүд үнихэнэй үнгэргэгдөөгүй юм.

"ТГК-14" ООО-гой филиал - Улаан-Үдын элшэ хүсэней комплексын дарга Дмитрий Дружининай хэлэхээр, дулаа суглуулан хуряадаг һабануудай (аккумуляторна бак) байшан, 4-дэхи котёлтой бүрээдэн болон утаанай сорго, уһа халаадаг түхээрлэгэ, үнэхэ тортог суглуулан тогтоодог циклоны капитална заһабарилгада оронхой. Бүхыдөө энэ хэрэгтэ мүнөө 24 хахад миллион түхэриг хараалагданхай. Тэдэнэйнь 13 миллионийнь "Улаан-Үдэ хотын дулаагаар хангалгын объектнүүдые нэһлэбэн шэнэлэлгэ" гэнэн муниципальная программаар хотын бюджетһээ һомологдоно, бэшыень "ТГК-14" хангана.

Улаан-Үдын мэр Александр Голков заһабарилгын хүдэлмэринүүдэй ябаса шалгаһанайнгаа удаа тус котельнын түлөө һанаан зобохогүй гэжэ тобшолоо. Тэрэ шэлэн хотын бусадшые котельнэнүүдтэ үбэлэй хаһада бэлдэлгэ яһала һайн ябуулагдажа байна. Хүдэлмэришэд

түсэблэгдэн болзорые 12 үдэрөөр уридшаланхай гэжэ тэмдэглэлтэй. Гансал Аэропорт һууринай котельнын заһабарилга нэгэ бага удаархаяа һанана. Үбэлэй дулаасуулгын хаһада бэлдэлгэ сентябриин 15-да түгэхэгдэхэ ёһотой гэжэ һануулая.

"Үбэл бүхэндэ ушардаг шийдхэгдээгүй асуудалнуудые усадхахын, дулаасуулгын хаһа ехэ бэрхшээлгүйгөөр үнгэргэхын тула бидэ "ТГК-14" ООО-гой хүтэлбэритэй бүхы байдалаа шэнэлжэ, шүүжэ үзөөд, шухала хэмжээнүүдэй түсэб табижа, мүнөө тэрэнээ бэелүүлжэ байна гэшэбди, - гэжэ Александр Голков онслоо. - Гэбэшые, гэнэ усал болохогүй, юмэн эбдэрхэгүй гэжэ найдүүлжа шадахагүйбди. Юундэб гэхэдэ, дулаасуулгын соргонуудай ехэнхын үнинэй хуушаранхай.

Тэдэниие шэнэлхын тула хэдэн жэлэй үргэлжэдэ ехэ хэмжээнэй заһабариин хүдэлмэринүүдые үнгэргэхэ шухала. Тиин Улаан-Үдын 350 жэлэй ойн баярта бэлдэлгын программаар хотын дулаасуулгын ажахын заһабарилгада миллиард хахад шахуу мүнгэн зөөри хараалагданхай юм. Тиихэдэ 2016 он болотор хотын дулаасуулгын соргонуудай хахадһаа ехэнх шэнэлэгдэхэ.

Дьжит МАРХАДАЕВА,
Дмитрий ЖИМБУЕВАЙ
фото-зураг.

Понедельник, 12

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ДОБРОЕ УТРО', 'КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА', 'ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ'.

«РОССИЯ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'УТРО РОССИИ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО', '1000 МЕЛОЧЕЙ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ОСОБЫЙ СЛУЧАЙ', 'ТАЙНЫ ИНСТИТУТА БЛАГОРОДНЫХ ДЕВИЦ'.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ЕВРОНЬЮС', 'ИСТИНА ГДЕ-ТО РЯДОМ', 'ДРУГИЕ НОВОСТИ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ACADEMIA', 'П. И. ЧАЙКОВСКИЙ. СКРИПичНЫЕ СОЛО'.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'УТРЕННЯЯ ПЕСЕНКА', 'КАМЕННЫЙ ЦВЕТOK', 'УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ'.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ДОМАШНИЙ ЗООПАРК', 'В ТЕМЕ', 'СПАЛЬНЫЙ РАЙОН'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'АВРОРА', 'МЕДОВЫЙ МЕСЯЦ КАМИЛЛЫ', 'ЖИЗНЬ И ПРИКЛЮЧЕНИЯ'.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ', 'ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖЕКИ ЧАНА'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'НТВ УТРОМ', 'ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА', 'СЕГОДНЯ'.

СПОРТ-КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ЛЕГКАЯ АТЛЕТИКА. ЧЕМПИОНАТ МИРА', 'МОЯ РЫБАЛКА', 'СТРАНА СПОРТИВНАЯ'.

Вторник, 13

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ДОБРОЕ УТРО', 'КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА', 'ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ'.

«РОССИЯ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'УТРО РОССИИ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО', 'ТАЙЗАН'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ', 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ', 'ОСОБЫЙ СЛУЧАЙ'.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ЕВРОНЬЮС', 'ИСТИНА ГДЕ-ТО РЯДОМ', 'ДРУГИЕ НОВОСТИ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'АМСТЕРДАМ НА КАРИБАХ', 'АРИГ УС'.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ПОГОДА', 'ФРИКАЗОИД'.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ДОМАШНИЙ ЗООПАРК', 'В ТЕМЕ', 'СПАЛЬНЫЙ РАЙОН'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'НИКА', 'ДОМАШНИЙ ЗООПАРК', 'ВЕСЕЛЫЕ КАРТИНКИ'.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'МЕТЕОМИКС НА СТС-БАЙКАЛ', 'ПРИКЛЮЧЕНИЯ ДЖЕКИ ЧАНА'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'НТВ УТРОМ', 'ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА', 'СЕГОДНЯ'.

СПОРТ-КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'МОЯ ПЛАНЕТА', 'БОЛЬШОЙ ТЕСТ-ДРАЙВ', 'ЛЕГКАЯ АТЛЕТИКА'.

Среда, 14

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ДОБРОЕ УТРО', 'КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА', 'ЖЕНСКИЙ ЖУРНАЛ'.

«РОССИЯ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'УТРО РОССИИ', 'ВЕСТИ-БУРЯТИЯ. УТРО', '1000 МЕЛОЧЕЙ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'О САМОМ ГЛАВНОМ', 'КУЛАГИН И ПАРТНЕРЫ'.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ЕВРОНЬЮС', 'ИСТИНА ГДЕ-ТО РЯДОМ', 'ДРУГИЕ НОВОСТИ'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ЕВРОНЬЮС', 'ИСТИНА ГДЕ-ТО РЯДОМ', 'ДРУГИЕ НОВОСТИ'.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ФРИКАЗОИД', 'ПОГОДА'.

“Лучшие люди Бурятии-2013” Номинация «Сагаан Үбгэн»

ПИСАТЕЛЬ, ЖУРНАЛИСТ, РУКОВОДИТЕЛЬ И НАСТАВНИК

Наш рассказ об Эдуарде Дансарановиче Будаеве, бывшем главном редакторе газеты “Ярууна”, заслуженном работнике культуры РБ и РФ, члене Союза журналистов России, наставнике Еравнинской школы юных журналистов.

Его произведения, репортажи, статьи, обзорные выступления печатаются в районных и республиканских газетах и республиканских литературных журналах «Байгал» и «Морин хуур». Будучи школьником, он занимался в кружке «Иисэнгын долгинууд» /рук.Цырендулма Дондогой, народный поэт/.

Эдуард интересовался фотографией еще в школе. Сегодня он может похвастаться солидным багажом знаний как фотокор, как литературный сотрудник. В 1964 году призван в армию, служил на дважды Краснознаменном Тихоокеанском флоте. Работал военкором при редакции газеты «Боевая вахта», за активное участие в общественно-политической и комсомольской работе воинской части награжден нагрудным знаком ЦК ВЛКСМ «За воинскую доблесть». Будучи студентом, Эдуард Дансаранович печатался в газетах «Вечерний Свердловск» и «Вечерний Новосибирск». Эдуард Дансаранович гордится положительным отзывом о его первом репортаже в «Буряад үнэн» в 1969 г., сыгравшем важную роль в будущей творческой работе журналиста.

В 1992 году Эдуард Дансаранович назначен главным редактором районной газеты «Ярууна». Ему удалось объединить два коллектива редакции и типографии без сокращения творческих работников. Он организовал выпуски книг местных авторов: Ц.Х. Ж.Жамьяновой, С.А. Бахлаева, Р.Э. Эрдынеева, Д.Н.Х. Халхарова и С.Б. Банзаракцаева. В 1996 году выпущен тиражом 1000 экземпляров сборник стихов «Из дальнего далека» Санжи Банзарак-

цаева - учителя, поэта, журналиста, моего супруга /1936-1985 гг./. В этом заслуга составителя сборника поэта Булата Жанчипова и редактора Эдуарда Будаева. Моя семья очень им благодарна.

За годы его руководства пятерым работникам редакции присвоены почетные звания «Заслуженный работник культуры РБ» в области печати. Многие награждены почетными грамотами Народного Хурала РБ. Большую работу проводила вместе с ним его заместитель М.Ц. Хамнаева, ныне главный редактор нашей районки. Эдуард Дансаранович был избран первым секретарем РК ВЛКСМ. Его трудовая деятельность связана с Хоринским и Еравнинским районами. Работал в совхозах «Георгиевский» и «Курбинский» председателем рабочего комитета, секретарем парткома. На этих должностях Эдуард Дансаранович постиг опыт партийной работы. Для него девятая пятилетка была школой политической зрелости. Участвовал в различных республиканских проектах.

Будучи депутатом Еравнинского райсовета депутатов, возглавлял депутатскую комиссию по занятости и правопорядку, самоуправлению, разрабатывал проект Устава районного управления, подготовил с самодеятельным художником проекты герба, флага и эмблемы района. Все они были утверждены и нашли свое воплощение.

Проведение в районе фестиваля «Гэсэриада», международного турнира по боксу памяти Ц.Бямбаева, первого республиканского фестиваля прессы «Мир дому твоему»

/2005 год/, во все эти мероприятия вложены его энергия, инициатива.

Выпала Эдуарду Дансарановичу большая честь принять участие во Всероссийском фестивале прессы в Сочи. Его трудовая деятельность отмечена почетными званиями заслуженный работник культуры РБ и РФ, почетным знаком Союза журналистов России за заслуги перед профессиональным сообществом России. Избирался членом правления Союза журналистов республики, областного комитета профсоюзов работников культуры, рескома КПРФ. Был одним из организаторов Республиканской литературной премии «Булаг». Награжден почетными грамотами РК ВЛКСМ и ОК ВЛКСМ, ЦК ВЛКСМ, РК КПСС, ОК КПСС, нагрудными знаками ЦК ВЛКСМ «Золотой колос», «За активную работу в комсомоле», «За особые заслуги перед комсомолом». Я, как селькор, всегда благодарна творческой помощи Эдуарда Дансарановича, очень грамотного, вдумчивого и внимательного редактора. На презентацию нашей школьной газеты «Һолонго» в 2003 году прибыла редакция газеты «Ярууна» с главным редактором Э.Будаевым. В своем выступлении Эдуард Дансаранович отметил важность каждого школьного газетного номера – это частица жизни школьного коллектива. Большая благодарность нашим кураторам – учителям Н.Д.Цырендоржиеву, Ж.Ц.Цыденовой, П.Ц.Эрдынеевой и Гончикову Батору (ныне выпускник Читинского мед.института), который наверняка войдет в историю школы как первый редактор школьной газеты.

22 октября 2004 года на базе нашей Усть-Эгитуйской средней школы был проведен первый районный фестиваль «Салют, юнкор!», участие приняли редакции 7 школ района. Состоялись

мастер-классы. Руководителями мастер-классов были главный редактор районной газеты Э.Будаев /проза/, Б.Ц.Номтоев /поэзия/, зам. главного редактора М.Ц.Хамнаева /компьютерный дизайн/ и состоялась презентация фестивального журнала, ответственная заведующая отделом газеты на бурятском языке Ц.-Д.Ц.Сандакова.

Во Всемирный день поэзии /апрель, 2004/ на сцене районного ДК оспаривали звание сильнейшего около 20 юных поэтов и мастеров золотого пера. Праздник любителей поэзии удался под председательством Э.Будаева. Литературной премии редакции газеты «Ярууна» удостоились ветеран труда, художник В.Г.Банзаракцаев и юный поэт Норбо Нимаев из Усть-Эгиты.

Автор этих строк была руководителем группы юных журналистов Еравны на первом республиканском фестивале детской прессы «Салют, юнкор!» /Улан-Удэ, июнь 2003/. И наш юнкор, ученик 10 класса СОШ-2 Андрей Ларионов удостоен премии имени Ч.Р.Намжилова, первого бурятского журналиста – международного.

По словам Эдуарда Дансарановича, каждый номер – это совместный труд журналистов, селькоров, юнкоров, полиграфистов и самих

читателей, которые своими вопросами определяют тематику газеты.

Эдуард Дансаранович – большой энтузиаст и общественник. На сегодня он возглавляет районный совет ветеранов войны и труда. В октябре этого года на базе нашей Усть-Эгитуйской средней школы пройдет 2-й районный фестиваль детской прессы «Салют, юнкор!» в связи с юбилеем школьной газеты «Һолонго». Ожидается большая встреча журналистов редакции газеты «Ярууна» и юнкоров всех школьных газет района.

На этом празднике детской прессы наш Эдуард Дансаранович – самый желанный почетный гость. От имени всех воспитанников Еравнинской школы юных журналистов наш низкий поклон нашему помощнику, советчику и старшему другу по перу.

Полина ЭРДЫНЕЕВА,
внештатный корреспондент
районной газеты «Ярууна»,
куратор школьной газеты
«Һолонго».

НА ФОТО: на презентации школьной газеты «Һолонго» (2003г.). В кругу Э.Д.Будаев, редактор газеты «Ярууна». Справа за столом третий Гончиков Батор, 11кл., редактор газеты «Һолонго».

На конкурс “Лучшие люди Бурятии-2013” номинация: «Гуа сэсэн хатан»

МИЛОСЕРДИЕМ ДВИЖИМАЯ...

Хочу поведать многочисленным читателям газеты “Буряад үнэн”, стало быть, всему населению республики о Беляевой Валентине Алексеевне.

Она родилась в лесном поселке Зунхурай Хоринского района в семье простого рабочего. Отец, Яковлев Алексей Нефедьевич, из рода чийкойских семейских. Мать, Нина Спиридоновна, работала в райсобесе. В дружной супружеской жизни родили и воспитали четверых детей – одного сына и троих дочерей. Валентина- второй ребенок в семье. После окончания курса Хоринской средней школы № 1, получив в семье строгое высоко нравственное воспитание по старообрядческим канонам, поступила в Улан-Удэнское медицинское училище, акушерское отделение. В училище она приобрела глубокие медицинские знания и практические навыки. Была активисткой в общественной жизни. В 1969 году начала трудовую деятельность в Хоринской ЦРБ акушеркой. Здесь она стала хорошей, уважаемой в своем коллективе и среди рожениц акушеркой.

В 1970 году вышла замуж за Беляева Владимира Ильича – уроженца Курумканского района. Родили, воспитали и обучили двух сыновей. Оба имеют семьи, детей. Младший

работал на «скорой помощи», трагически погиб. От него остался сын. Старший воспитывает трех детей. У Валентины Алексеевны три внука и одна внучка. За безупречную работу администрация ЦРБ стала направлять Беляеву В.А. на ответственные посты. Она работала в детской консультации, в отделении переливания крови. По итогам работы в 1964 году Беляева В.А. награждается Почетной грамотой Хоринского райкома КПСС и исполкома аймачного Совета депутатов трудящихся. В 1977 году назначается на должность старшей медсестры терапевтического отделения, где отработала пять лет. Награждена Почетной грамотой Министерства здравоохранения БурАССР и областного комитета профсоюза медработников. В 1982 году награждена за активную и плодотворную работу в профсоюзной организации Хоринской ЦРБ.

За профессиональные знания, за хорошие организаторские способности Беляева В.А. назначается на должность главной медицинской сестры центральной районной больницы. Она постоянно повышает свои знания, проходит усовершенствование в г.Улан-Удэ. Каждые пять лет повышает свою квалификационную категорию в Иркутском государственном институте усовершенствования врачей по программе «Актуаль-

ные вопросы здравоохранения по сестринскому делу». Имеет высшую квалификационную категорию. За время работы Беляевой В.А. главной медсестрой района значительно увеличилось число квалифицированных средних медицинских работников, 30% имеет высшую категорию. Медработники Хоринской ЦРБ одними из первых вступили в Ассоциацию медработников республики. Беляева В.А. является наставником молодых специалистов среднего звена. Являлась депутатом районного Совета народных депутатов.

В апреле 1997 года Валентина Алексеевна избирается от медицинских работников района делегатом Первого съезда народов республики Бурятия, где слушала доклады Президента РБ Л.В.Потапова, Председателя Народного Хурала РБ М.И.Семенова, директора института общественных наук БНЦ СО РАН В.Ц.Найдакова. В 1996 году Беляевой В.А. Указом Президента РБ присвоено почетное звание «Заслуженный работник здравоохранения Бурятии». В 2005 году избирается делегатом Всероссийской конференции Ассоциации медицинских сестер России в Санкт-Петербурге.

Имя талантливой выпускницы В.А.Беляевой, достигшей успехов в практической медицине, вошло в книгу «Золотой фонд Хоринской

средней школы № 1», изданной администрацией школы, авторами которой являются старейшие учителя Болдонова Д.Е. и Цыреторова Г.Ц.

В 2001 году Беляевой В.А. Приказом министра здравоохранения Российской Федерации присвоено ведомственное профессиональное почетное звание «Отличник здравоохранения РФ». В этом же году в ноябре ей присвоено звание «Ветеран труда». За высокие достигнутые показатели, за милосердие к пациентам, как итог всей своей трудовой деятельности в течение 42 лет, получила 20 июня 2011 года прямо из рук Президента Российской Федерации Д.А.Медведева в Москве высокую государственную награду «Заслуженный работник здравоохранения России». Среди 28 награжденных медработников со всей России от санитарки до генерала медицинской службы, из Бурятии было два награжденных – медицинская сестра и санитарка. Церемония вручения награды проходила строго по регламенту в подмосковной резиденции Президента. Валентина Алексеевна воодушевленно работала на своем посту, но с исполнением 60-летнего возраста, чтобы не занимать рабочее место молодых, подала заявление о выходе на пенсию. Уйдя на заслуженный отдых, она занимается внуками, огородом, ведением домашнего хозяйства.

Многочисленные поклонники по-прежнему обращаются к ней за советом по сохранению здоровья и лечению.

Имя лучшей медицинской сестры России, заслуженного работника здравоохранения России и отличника здравоохранения России, лучшей медицинской сестры Бурятии - заслуженного медицинского работника Республики Бурятия, по мнению большинства населения Хоринского района, органично вошло бы в число имен «Лучших людей Бурятии».

Бальжинима ХАЙДАПОВ,
врач, ветеран труда,
Почетный гражданин
Хоринского района.

Ардан АНГАРХАЕВ

АГААР АМИН ХОЁРОЙ АГУУЕХЭ ШЭДИ

Шэнэ бүтээлнүүднээ

ШУЛУУН СООГУУР - УРАСХАЛ

Хэзээ саргаа Сэдьхэл соом мэлмэрхэн, Сэбэр бодолоор сэсэрхэн, Шулуун дээгүүр шууяһан, Халуун мэдэрэл дуудаһан Хэнгэргэ, Хэнгэргэ!..

Хэнгэргэ болон, Зүрхэн найрадаг бэлэй. Дуураан, доһолон, Суураан тарадаг бэлэй.

Наранай туяада носоһондол Нюдэ харгаан бурьялнаш. Эгээл холо зорихондол, Эрмэлзэл мэтээр бусалнаш... Нарын толо баринхай наарал манаар набанаш. Найхан сэбэр басаганай Дуран мэтээр яларнаш... Хэнгэргэ, Хэнгэргэ!..

Хэзээ унтарһан ханалые Хэнгэргын аялгаар хэрээнэш. Улаан нимгэн зурхые Уйдхарһаань хэргээнэш. Сэдьхэлэй гуниглал Нюдэнэй буланда сугларна... Шулуун соогуур урасхал Шуһан мэтээр бурьялнаш...

НҮҮЛШЫН АБЯАН

Тэнгэрийн хаяаһаа Түгдэрхэн юумэдэл, Газарай норууһаа Гараһан юумэдэл Бужаганан эбхэрхэн, Бурьялан дошорһон Аадарай үүлэн - Баатарай зүүдэн.

Зуралзаһан сахилгаан, Лужаганаһан абяан - Аянга буудал, налганаһан нуудал. Аялга хүгжэм, Аяга сэргэм Уулада сүршэһэн Дуушанай зүрхэн.

Ангаһан талада Адхарһан аадар Сэдьхэлдэмни Сэсэрээ аалам! Нүүлшын абяан - Хуби заяан Зүүдэн болон, Шүүдэр болон Үнгэрөө аалам!

Гайхамшагта үнэн хэрэг Галаб үедэ тогтохо гү... Ухаанай үзүүртэ Удаанай түрөөгүй, Сэдьхэлэй узуурта Хэзээдэшы мөндөлөөгүй Уран нарин, Урин нангин Зураг хүрэг, Зула гэрэл - Дуран мэдэрэл Дуудан асарха гү...

Хахуулидана эрьедэ Найхан сэбэр басаган.

Хажуудахи хүнһөөн Харамнахаар хадари, Олондо найрхама Омоли Хахуулидаа торгохонь Найхан сэбэр басаган.

Мүрэн дээгүүр хэрьеһэн Мүнгэн сэбэр хэбшээн Магнай, уһынь эльбэнэ, Матаргайень тэбэринэ. Уян хурдан гарнууд Уһан дээрэхи хэлыбэ. Уран сэмсэгэр хүлнүүд Элһэн дээрэхи эльбэ!.. Урин хурса нюдэд соонь Урасхал миралзаад, унтаршана. Зайдан сүлөө норууда Загаһан хатаргаад, шунгашана, Гүн тэнгэридэ дэгдэхэ Хүн хэргэг шубуун... Найхан дуранай түрэхэ Гайхал гоё үбсүүн...

Хараа үзөөгүй дангина Хахуулидана эрьедэ.

Агуу урасхалай гүн соо Алтан загаһан тамарна гү?.. Энэ найхан басагые Эрьедэ байхынь харана гү?.. Хадари, омоли гээд Хахуулида торногүй. Найхан басаган теэд Хаяад ошохоо наһанагүй. Гартань байһан хахуули Гайхалтайл хахуули ёһотой даа. Юртэмсын сэсэн хуули - Юрын басаган бэшэл даа... Агар шара хахуулинь - Алтан загаһанай торгуули... Алтан загаһан харюудань Арюухан басагые хүлээнэ... Аалихан хэбшээн һонирхон, Аажамханаар үлээнэ.

Хаража байтар унтаршаха Найхан һонин үнгэ лэ. һанаан соо шунгашаха халашагүй гуниг лэ.

Сэдьхэл соом үлэшэһэн Сээжыншни аялга, Аяг хүхюу зан - Арюун, сарюун аянга.

Улаан наран Уулын саана - Нүүлшын элшэ Тэнгэрийн орьёлдо хэмжэн үүлэ шатаана.

Нүниин харанхы Холын юртэмсэһөө Дүтэлнэ - Юумэн бүхэнэй Юрын ёһые Хүтэлнэ.

Тэнгэри өөдэ Шэртэхэл Тиимэл хуби Үлэхэл юм. Арюун нюдэн Ийгэжэл Анигдахал юм.

хэмжэн үүлэнэй Нүүлшын үнгэ Сэдьхэлдэ Сэсэг болон Шэнгэшэхэ - Шарай шинии Сагай шанараар Дэльбэнь болон Мүнхэршэхэ. Дуранай мэхэ Гэгдэн, Дээрэ тэндэ Мүхэшэхэ...

БАРГАЖАН МҮРЭНЭЙ БАДАГУУД

Мүрэн аали номгон: Мүр мүрөө түшэлсэндэл Онгосод Гадаһадта гэнжэлээтэй һанаа амархан дуурана, найхан зүүдэ манаһан Жэшээтэй, Хайшаашы ошохоны тэдэнэртэ Шэлээтэй.

Далай тээһээ хэбшээн Дабшан, шангаран дүтэлбэ, Долгидые туугаад ерэбэ: Онгосод Оболзоодхибо, Хабиргаараа Хабиралдаадхибо, Бэе бээе хэрэһэн юумэдэл, Үгэ үгөө ойлголсоһон юумэдэл, Гэнжэнүүдһээ алдуурхаяа Гэнтэ һанаһан юумэдэл, Далайн тэдэниие Даллан дуудаһандал, Долгид дээгүүр Дамжан собхорхоёо һанаһандал, Холын холо руу Хобхорон ошохоёо һанаһандал... Ханилха гансадаа Хүрэн дүтэлөөд, Ханшараа нэгдүүлнэд, Хуби золой Хүгжэм эдэлүүлнэд, Газаа далай хүрээжэ, Гаһар томо онгосонууд Болохо гү... Газар дэлхэй Гарьхалан ошохо гү...

Хонхын абяан Хооһон юртэмсэдэ Зэдэлнэ гү... Хэнэйшыёе һүнэһые Нүүлшын замда Үдэшэнэ гү... Хахасалгын уйдхар Хаанашыёе, хэзээшыёе Хүндэ. Шамтай гэнтэ байгаа һаа - Хүнгэн гэхэнь - үшөөшыёе хүндэ!

Нохой хусана. Нүмын хонхонуудай абяан Нүниин бодолдо ерэнэ гү... Ши бурханай абяанши. Ши намда дүтэлнэ гүш? Бүхы уйдхар дараха Бурхадай үгышыёе һаа, Ши намда Дүтэлнэ ёһотойш - Нохой хусана.

Нохой хусана. Абяан замхана. Заяан һамарна... Замханан абяан Зали абаад дабтагдаха Ёһотой. Заяа хуби унтаргаа - Дахьяад хусыш, нохой!..

Нохой хусана. Нохойн дэлхэй Минии дэлхэйһээ үужам, Минии дэлхэйһээ һонин, Минии дэлхэйһээ дуулим: Абыас ехэ, Абяан сомор, Аяар холо Агаар һонор...

Нохой хусана. Абяан - хии урман. Абяан хиидэ Хиидэжэ ябаха аргатай, Шинии ерэхэгүйшни лабтай.

Хусаг лэ нохой! Хубимни дүүрэхэн ёһотой, Нүнэхэмни төөрибэшыёе гэлтэй. Хонхын абяан Дахуулхань болтогой. Хүлээһэн шамай сэдьхэлни Хэзээ үни Төөриһэниинь лабтай...

Хусажал байгыш даа, Нохой...

НЭМЖЭН ҮҮЛЭНЭЙ ТОЛОН

Улаан наран Уулын сана - Түүрүүшын элшэ Тэнгэрийн орьёлдо хэмжэн үүлэ шатаана.

Ямар найхан Ягаан үнгэб - Бурханай амисхаал Буржын, аржын Нюдэ баясаана.

Тэнгэридэ яларһан Тэрээхэн үүлэн - Нангин зула. Нарин зураг, Агаар амин хоёрой Агууехэ шэди!..

Бүхэли үдэрэй Бүрэнхыдэ, Бүхэли һүниин харанхыда, налхинда бороо һабагдан, Сооро татахаар Сонхо тоншоно, Соол гэрэй һарабша хушалтыёе һаршаганан, тажаганан Сохино. Үнинэй хүлээгдэһэн бороо!.. Газар дайда Гандажа байгаа, Адуу малда Ангаһан үе байгаа. Үнинэй хүлээгдэһэн бороо...

Баярлахын орондо Баһал досоом Бүрэнхы... Ган гасуурийн наран Гансал сэдьхэл Шатаагаа гү? Гайтай энэ Гасаланта ажабайдал Галта зоригым Унтаргаагаа гү?.. Ябажа байһан наһанай Яһала хүндэ дабаан гү? Яншажа зобоһон сэдьхэлэй Яхашыёе аргагүй ашаан гү?.. Хэзээшыёе байһан баяр Хэтэдээ ийгээд дэгдээ гү... Хэнэйшыёе атаархаһан жаргал Дэлхэйдэ ийгээд шэнгээ гү...

Сэсэг ногоондо бороо Шэмэг болон ороо. Шэнэ баярай бүрилдэл - Шииг болон ошоо. Газар дэлхэйдэ хаанашыёе Ган гасуури сараха Хизаар заха мэдэхэгүй Хүсэн болон ошобо гү, Ухаан бодол хэргээхэ Заяан болон тодорбо гү...

Хүнэй сэдьхэл мүнхэ һаа, Хүрһэтэ дэлхэйдэ тэхрихэ - Үри ашанарай шуһан соо, Үе нэлгэлдэһэн арад соо!.. Тоншоожол байна зурхые Тооһо татаһан бороо. Мянгаад олон бодолые Холбожол байна одоо. Гуниглаад, гуниглаад нуухада, Гурьбилаа болоһон юумэн. Энэ дэлхэйн норууда, Хүн түрэлтэнэй буусада Энхэ жама ёһон - Эрьежэл байха юумэн: Хараад, бодоод үзэхэдэ, һанаа сэдьхэлэй заһабари, Бүрэнхы, харанхы үедэ Бороогой дунһалаар һабарина, Хэн нэгэн хүндэ Гэнтэ ерэхэн туһабари.

НОХОЙ ХУСАНА

Нохой хусана.

Нойр сэлмээдхинэ. Ши намда ерэнэш. Зүүдэнһээ, Үүдэнһээ нааша Алхаһан мэтэш.

Нохой хусана.

Орой хэзээдэшыёе Болохогүй юумэн лэ. Одо мүшэдэй Тохёолдохогүй саг юм лэ...

Нохой хусана.

“АЗИ ТҮБИИН ГРАН-ПРИ” ГЭНЭН УЛАСХООРОНДЫН МҮРЫСӨӨНДЭ

Бурядаймнай нур харбагшад амжалтатойгаар хабаадажа, гэртээ бусаба.

Монголой ниислэл Улаан-Баатарта 10 гүрэнэй 123 харбагшад ержэ, эрхимүүдые элирүүлбэ. Манай Бурядай тамиршад эндэ Росси гүрэниие түлөөлжэ, дүрбэн медальда хүртэбэд.

Блочно нур номшоор харбагшад дунда манай Жанна Тухалова ялас гэмэ амжалта туйлажа, чемпион нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Командна тоосоондо Захаминай аймагай Үлэгшэн нютагһаа уг гарбалтай Бальжинима Цыремпилов, Юрий Гармаев ба Евгений Табхаев гурбан Россиин суглуулагдамал командын бүридэлдэ оруулагдажа, хоёрдохи нуурида гараа.

Тэдэ дэлхэйн түрүү зэргэдэ ябадаг, Урда Солонгосой харбагшадые шүүжэ, олон түмэниие гайхуулбад.

Манай басагад Анна Бомбоева, Анна Барадиева болон Екатерина Хархнова гэгшэд мүн лэ мүнгэн медальда хүртэжэ, түрэл гаралаа, спортдо дуратайшуулые баярлуулаа.

Блочно нур номшоор харбадаг Олег Цыбикжапов, Зоригто Будаев ба Вла-

димир Лыгденов командна тоосоондо гурбадахи шангай нуурида гараба.

Энэ мүрысөөндэ Урда Солонгосой харбагшад 12 медаль абаһан байна. Харин манай республикын тамиршад дүрбэн медальда хүртөө. Индиин суглуулагдамал командын гэшүүд мүн лэ дүрбэн медаль абаа. Тиймэһээ манай нур харбагшад бүхы дэлхэйн түрүү тамиршадтай ана-мана тэмсэбэ гэшэ.

Болгарийн ниислэл София хотодо үнгэргэгдэнэн шэхэ хатуушуулай дунда Сурдолимпиин наадануудта Бурядаймнай барилдаашан Александр Цоктоев хүрэл медальда хүртэнэн байна. Үсэгэлдэр тэрэ гэртээ бусаба.

Бурядай барилдаашан үшөө январь нарын нүүл багаар Россиин чемпион боложо, бүхы дэлхэйн энэ мүрысөөндэ хабаадаха эрхэдэ хүртөө бэлэй. Харин тэрэ дүрбэн жэлэй саада тээ 66 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэ Сурдолимпиин нааданда амжалта туйлаа нэн гээд хануулаа. Харин мүнөө тэрэ баһа шүүхэ бээз гэжэ олон тоото спортдо дуратайшуул найдажа ябаа. Энэниие Александр бүхыгөөрөө хүсэндэнэ оруулха гэжэ оролдожо, хүрэл медальда хүртэжэ баатай болоо.

Дүрбэн жэл соо Александр бэежэжэ, 74 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэ барилдадаг болоо. Мэдээжэ Бурядай хоригшо

«БҮХЫ ИЛАЛТАНУУД УРДАШНИ»

Сырен-Доржо Андреновой шаби София хотодо дүрбэ дахин тэмсэндэ гараа. Нэн түрүүн Монголой барилдаашан Бататар Цырендэв гэшые шүүжэ шадаа. Харин удаадахи уулзалгада Турциин Огюс Дондэртэй барилдахадаа, бирагүйдөө. Энэ шалтагаанһаа боложо, тэрэ оройдоол хүрэл медалиин түлөө барилдаха эрхэтэй болоо. Эндэ Казахстанай барилдааша Закир Турдиевые минута соо мушхаад хаяа. Харин Иранай түлөөлэгшэ Саед Юнешиссиканди өөрөө

нюржан дээрээ хэбтэжэ үгөө.

Үсэгэлдэр Александрые угтахаа олон хүн суглараа. Физическэ культура болон спортын талаан республиканска хорооной хүтэлбэрилэгшын орлогшо Дмитрий Штепа баярлажа байһанаа мэдүүлэе. Харин Бүхэроссийн шэхэ хатуушуулай эмхиин Буряадтахи таһагай хүтэлбэрилэгшэ Екатерина Тумурова амаршалхадаа, “хүрэл медаль абааб гэжэ гомдожо бүяба, бүхы амжалтанууд шиний урда” гэжэ юрөөгөө.

Буряад Республикын «Физическэ культура болон спорт тухай» Хуулийн ёһоор, Сурдолимпиин наадануудта шалгарһан тамиршад гүрэнэй тусхай дэмжэлгэдэ хүртэхэ ёһотой. Тиймэһээ Александр Цоктоевые мүнгэн шан хүлээжэ байна.

Борис БАЛДАНОВ энэ хуудаһа бэлдэбэ. Авторай фото-зурагууд дээрэ: Александрые угтамжын үе.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'УЛАН-УДЭ: ИНСТРУКЦИЯ' and 'ДОМ-2. LIVE'.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'В ТЕМЕ', 'ВЫЖИТЬ В МЕГАПОЛИСЕ'.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'М/С "МАЛЕНЬКИЙ ПРИНЦ"', 'М/С "ЧЕЛОВЕК-ПАУК"'. Includes 'ПО' indicator for some entries.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'НТВ УТРОМ', 'ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes 'Т/С "ВАЖНЯК"', 'Т/С "ОХОТА НА ГЕНИЯ"'.

СПОРТ-КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'МОЯ ПЛАНЕТА', 'ЛЕГКАЯ АТЛЕТИКА. ЧЕМПИОНАТ МИРА'.

Четверг, 15

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name for Thursday, 15th. Includes programs like 'ДОБРОЕ УТРО', 'КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ', 'ОСОБЫЙ СЛУЧАЙ'.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ЕВРОНЬЮС', 'САНТЬЯГО-ДЕ-КУБА. КРЕПОСТЬ ЭЛЬ МОРО'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ГИППОКРАТ', 'АКАДЕМИА'.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'ФРИКАЗОИД'.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'УНИВЕР'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'НТВ УТРОМ', 'ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА'.

СПОРТ-КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'МОЯ ПЛАНЕТА', 'РЕЙТИНГ БАЖЕНОВА. МОГЛО БЫТЬ ХУЖЕ'.

Пятница, 16

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name for Friday, 16th. Includes programs like 'ДОБРОЕ УТРО', 'КОНТРОЛЬНАЯ ЗАКУПКА'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ', 'ОСОБЫЙ СЛУЧАЙ'.

КУЛЬТУРА

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ЕВРОНЬЮС', 'ТАЙНЫ СЛЕДСТВИЯ'.

АРИГ УС

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'УНИВЕР'.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ВОСТОЧНЫЙ ЭКСПРЕСС', 'УНИВЕР'.

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'ДО СУДА', 'СУД ПРИСЯЖНЫХ'.

СПОРТ-КАНАЛ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'МОЯ ПЛАНЕТА', 'ПОЛИГОН'.

ТИВИКОМ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'В ТЕМЕ', 'ВЫЖИТЬ В МЕГАПОЛИСЕ'.

НТВ

Table with 2 columns: Time and Program Name. Includes programs like 'НТВ УТРОМ', 'ВОЗВРАЩЕНИЕ МУХТАРА'.

Суббота, 17

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with TV schedule for the first channel on Saturday, 17. Columns include time slots and program titles like 'Новости', 'Шантаж', 'Мамма mia'.

«РОССИЯ»

Small table with one program entry for the first channel.

Table with TV schedule for the first channel, continuing from the previous block.

КУЛЬТУРА

Table with TV schedule for the first channel, focusing on cultural programs.

АРИГ УС

Table with TV schedule for the first channel, continuing from the previous block.

ТИВИКОМ

Table with TV schedule for the first channel, focusing on Tivikom programs.

Table with TV schedule for the first channel, continuing from the previous block.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with TV schedule for the first channel, focusing on SCS programs.

НТВ

Table with TV schedule for the first channel, focusing on NTV programs.

СПОРТ-КАНАЛ

Table with TV schedule for the first channel, focusing on sports programs.

Воскресенье, 18

ПЕРВЫЙ КАНАЛ

Table with TV schedule for the first channel on Sunday, 18.

«РОССИЯ»

Table with TV schedule for the first channel, focusing on Russia programs.

КУЛЬТУРА

Table with TV schedule for the first channel, focusing on cultural programs.

АРИГ УС

Table with TV schedule for the first channel, focusing on Arig Us programs.

ТИВИКОМ

Table with TV schedule for the first channel, focusing on Tivikom programs.

СТС «БАЙКАЛ»

Table with TV schedule for the first channel, focusing on SCS programs.

Table with TV schedule for the first channel, continuing from the previous block.

СПОРТ-КАНАЛ

Table with TV schedule for the first channel, focusing on sports programs.

Table with TV schedule for the first channel, continuing from the previous block.

Advertisement for bedding and home textiles. Includes text: 'Матрацы от 650р', 'Полушки от 129р', 'Одеяло от 390р', 'Комплекты постельного белья, бязь от 400р', 'Покрывало гобелен от 330р', 'и другой домашний текстиль'. Contact info: 'Сеть оптово-розничных магазинов ВЕТтекс. Тел: 55-28-27, 67-12-53.'

ВОЗРАСТНЫЕ ОГРАНИЧЕНИЯ В ТЕЛЕПРОГРАММЕ

В телепрограмме с 27 августа, согласно ФЗ от 29.12.2010 «О защите детей от информации, причиняющей вред их здоровью и развитию», вступающему в силу с 1 сентября 2012 года, будут присутствовать знаки о возрастных ограничениях:

Table with age restrictions: 0+ - от 0 до 6 лет, 6+ - от 6 до 12 лет, 12+ - от 12 до 16 лет, 16+ - от 16 до 18 лет, 18+ - старше 18 лет.

НТВ

Table with TV schedule for the first channel, focusing on NTV programs.

Advertisement for apartment rental. Text: 'Сдается н/б квартира в п.Южный. Тел.: 89025643647.' and 'Срочно сниму дом. Тел.: 66-04-99, 89085989798, 40-67-75.'

УГААРАА ДАМЖУУЛАГДАҢАН БЭЛИГТЭЙ ХАТАРШАН

Галхан

Буряадай Гүрэнэй академическэ оперо болон баледэй театрай солист, Буряад Республикын гүрэнэй шангай лауреат Булад Раднаев мүнөө жэл Буряад Республикын габьяата артист гэхэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Булад Раднаев гүрэн түрын хэмжээнэй хэдэн харалга-наадануудта хабаадажа, амжалта туйлаһан, түрэл театрайнгаа тайзан дээрэ "Лебединое озеро", "Жизель", "Дон Кихот", "Тысяча и одна ночь" болон бусад балетнэ зүжгүүдтэ гол парти гүйсэдхэжэ, харагшадай үндэр сэгнэлтэдэ хүртэнхэй.

юм. Булад Бэшүүрэй аймагай хадаа ород арادتаяа харилсажа нураһан, ород хэлэндэ ядалдаагүй.

- Мүнөө саг ондоо болоо. Ухибүүд хэлэ найн мэдэхэ болонхой. Буряад хүбүүд, ба-сагад уян нугархай байбал, юунһээшье айн, эшэнгүй, баледэй нургуулида ерэгты, - гэжэ Булад урыална.

ӨӨРӨӨШЬЕ МЭДЭНГҮЙ АРТИСТ БОЛОШООБ

Бэшүүрэй аймагай Шэбэртэ нютагта түрэнэн Булад хүбүүхэнэй 8 наһатай байхадань, нагаса абгань болохо Григорий Михеевич Багадаев наһанайнгаа нүхэр Лариса Иннокентьевна Протасоватай айлшаар ерэнэн юм. Буладай шпагат болон уян нугархайгаар орёо трюгүүдые харуулхадань, тэдэнэр ехэтэ һонирхоод, заабол балетнэ училищида нурахаһ ш гэ бэлэй.

- Би балет гэжэ юумэ мэдэхэгүй, гоё городто байхаш, фонтан болон гоё найхан юумэнүүдые харахаш гэхэдэнэ, мэхэлэгдээд ерээ хүм. 3-дахи классай һүүлээр ерээд, хотын нуралсалай программа ондоо байжа, нютагайнгаа нургуулийн 4-дэхи класста орохо аад, нэгэ класс алгадажа, одоо ганса "2" гэхэн сэгнэлтэнүүдые абажа эхилээб. Тиигэнээр тэрэмни мэдэгдэжэ, Лариса Иннокентьевна намда математика, ород хэлэ найнаар үзүүлжэ, үетэнөө хүсэһэн байгаа, - гэжэ Булад хөөрэнэ.

УГААРАА БЭЛИГ ДАМЖУУЛАГДАА

Хүндэ мэргэжэлэй ба ямар нэгэ бэлигэй шадабарида нурахын хажуугаар, заабол байгаагийн бэлэглэн бэлиг, мүн угаараа

дамжуулһан бэлиг гэжэ байдаг. Буладай абын аха Раднаев Еши гэжэ абгань 1940 ондо Москва хотодо үнгэргэгдэһэн буряад соёлой декадада хабаадажа, бөөгэй хатар гүйсэдхэнэ байна. Булад томоһон болоод, Буряад драмын театр ерээд бэдэрхэдэнь, нэгэшье фото баримта олдоогүй. Түрэнэн эжы - Раднаева Надежда Гатыповнагай түрэлнүүд: Михай Багадаев, Валентина Цыдыпова, Ольга Аюрова гээд булта бэлигтэй мэдээжэ артистнар ха юм даа.

-Минии түрэнэн аба республикын 1-дэхи лицей-интернатда 7-дохи класс хүрэтэр нураад, мүнгэ зөөриин дуталдахада, һөөргөө Шанагаая бусаһан юм. Тиигээд намайе ходоол нургуули хэ, хүн болохош гэдэг байгаа. Би бага байхадаа, "Космонавт болоходоо ядахагүйб" гэжэ шүлэг уншадаг нэм, - гэжэ Булад энеэнэ.

БУРЯАД ХЭЛЭ МЭДЭДЭГ БАЙХАДА, ЭШХЭБТЭР НЭН

90-ээд онуудта хүдөөгэй хүбүүд, басагад Улаан-Үдэ ерээд, хотын хүүгэдтэй адлихан нуража эхилхэдээ, ород хэлэ муутай, ядалсадаг бэлэй. Юумэ хэлэжэ ядаха, буряадаар хэлэхээ эшэхэ, тиимһээ бэээ абанги, дуугай ябахта. Тэрэ үедэ тиимэл байгаа ха

"ДОН КИХОТ" 15 ЖЭЛ БОЛООД ДАХИН ТАБИГДАА

Мүнөө жэлэй театральна хаһаяа театр "Дон Кихот" гэхэн премьерээр түгэсэбэ. Энэ зүжэг түрүүлшынхией 1963 ондо оперо болон баледэй театр табиһан байна. Тиигэжэ 50-дахи ойн баярай премьерэ үнгэрөө. Мориhiro Ивата балетмейстер найруулан табя. Москвагай Большой театрай "Хореография Горского" гэхэн бүлэгэй репетиторнүүд ерээжэ табилсаа. Ирина Зибарева, Тимофей Лавренко гэгшэд артистнартай хүдэлөө. Гол парти Базилин роль оперо болон баледэй театрай уран найханай хүтэлбэрилэгшэ Мориhiro Ивата түрүүлшын үдэр наадаа, хоёрдохи үдэрһын Булад гүйсэдхөө. Булад хамта нураһан Евгения Цыреноватай хатараа.

-Тимофей Лавренко зүжэгтэ бидэнэй гүйсэдхэхэдэ, хаанашье, Москвадашье хатархаар бэлигтэй, шадабаритай артистнар байнат, гэжэ магтаа. Бидэ ехэ сэгнэлтэ абаһандаа, урматай, улам саашаа урган хүгжэхэ хүсэлтэйбди, - гэжэ Булад хубалдаба.

Булад үшөө 5 жэл хүдэлөөд, наһанайнгаа амаралтада гарахэб гэжэ мэдүүлбэ. Иимэ

залуухан наһандаа эртэ пенсидэ гарадаг ха юм даа, баледэй артистнар. 8-9 наһанһаа тайзан дээрэ хатаржа эхилһэн Булад 10 үдэр миин байгаад, дахин хатархаяа наһададаги гэжэ хөөрэнэ.

-Мүнөө амаралтадаа түрэл Шэбэртэээ ошохооб. Хара баһаһаа нютагаа бусажа гэхэн мэдэрэл минии сэдхэл хүлгөөдэг. Илангаяа мүнөө жаахан басагамни эжы абатайм намайе ехэ хүлээжэ байна, - гэжэ энеэбхилэн, хөөрөөгөө Булад дүүргэбэ.

Цырегма САМПИЛОВА.

Фото-зураг Булад РАДНАЕВАЙ гэр бүлын архивһаа абтаба.

Хүршэнэрэй хани харилсаан

ДУЛДАРГЫН АРАДАЙ ТЕАТР БУРЯАД ОРОНООР АЙЛШАЛБА

Забайкалиин хизаарай Агын Буряадай округой Дулдаргын арадай театр Буряад орон айлшаар ерээ. Энэ бүлгэмэйхид байгша оной май нарада Чингиз Айтматовай «Плаха» гэхэн романай удхаар «Нүүлтын һүүдэр» гэхэн зүжэг найруулан табиһан байна.

Агынгаа тойрогто жэл бүри эмхидхэгдэдэг «Театральна хабар» гэхэн харалганда арадай 8 театрнуудай, драматическа 3 бүлэгүүдэй дундаһаа 2-дохи нуурида гараа. Олон зүжэгшэдын эрхимээр найруулһанай, элдэб рольнуудые эрхимээр гүйсэдхэнэй түлөө тусхай шангуудта хүртөө. 18 хүнһөө бүридэнэн энэ арадай театрта хүдэлжэ байһан элдэб мэргэжэлтэд хайн дураараа ябадаг юм. Тэдэнэр театрта үнэн зүрхэнһөө дурланги зон гээшэ, юуб гэхэдэ, эдэнэр гол ажалайнгаа, гэр малай ажалайнгаа хажуугаар сүлөө забһар оложо, ямаршье салин хүлһэ, түлбэригүйгөөр арадай театрта наадана. Теэд артистые тайзан дээрэ юрэ наадана гэжэ хэлсэгдэдэг, харин тэдэ ёһотойл ехэ ажал, хүдэлмэри хэдэг ха юм даа.

зүжэгөөрнай ехэ һонирхоо. Үбгэд, хүгшэд сэдхэлээ уяран, уйлаадшые абаа. Удха шанаараа ехэ найн гэжэ магтуулаад, бидэ урмашаад лэ, Хориин аймаг ерээжэ, Хори тосон дээрэхи соёлой байшанда сүлөө нуури байгаагүй. Эндэ баһа зүжэгнай найшаагдаа. 2-дохи үдэрһын концерт наада гаргаабди. Баһал найнаар угтажа абаа. «Нүүлтын һүүдэр» гэжэ зүжэгтэй гол удха шанаарын гэхэдэ, хүн зоной һанал бодол нэгэдүүлхэ, байгааи хамгаалха тухай хэлэгдэнэ. Шононууд гайхана: "Яахадаа энэ 2 хүлтэй хүн гээшэ хомхой хобдог, харюугүй зон байна гээшэб. Юундэ манай гүлгэдые бариба гээшэб? Яахаа наһаба гээшэб?" Хүн зон ба байгааи, амитад, оршон тойронхи юртэмсэ эбтэй эетэй байял даа энэ дэлхэй дээрэ гэхэн удха урыал табинабди, - гэжэ Доржо Дымчиков мэдээсэбэ.

Дулдаргын аймагай арадай театр байгша оной июлиин 22-24 -нэй үдэрнүүдтэ Яруунын аймагай Үльдэргэ, Хориин аймагай Хори, Тээгдэ нууринуудай ажаһуугшадта зүжэгөө бэлэглээ. "Бидэниие халуун альга ташалгаар угтан абаһандань урматайбди" - гэжэ энэ зүжэгые найруулан табигша, театрай режиссер, Агын Буряадай тойрогой соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Доржо Дымчиков хөөрэбэ.

Арадай театрай табиһан энэ зүжэгтэ шонын гол роль наадаһан Алдар Энкеев хадаа өөрөө Яруунын аймагай Үльдэргэ нютагта түрэнэн юм. Дулдаргын аймагай Зүдхэли нютагай хүрүгэн болоһон, аймагай соёлой байшанда ажалладаг юм. Үльдэргын ажахы холын айлшадаа хони гарган угтаһан байна. Мүн артистнарай ябаһан нютагуудта Ага нютагнаа гараһан басагад бэрээд боложо түбхинэнэн байжа, нютагайхидаа ехэ

хүжюүгээр угтажа абаһан байха юм.

Агын аймагай Дулдаргын театрайхид Буряад орон айлшалан ерээд, сууда гараһан Баргажан нютагай үзэмжэ найхан нангин Янжима бурханда мүргэжэ ерэхэ ехэ хүсэлтэй байгаа бшуу.

- Янжима бурхан соёлой ажалшадтай сахюусан гээшэ гэжэ дуулаһан байнабди. Ямар найхан байгаалитай, хада уулатай, уужам тала талмайтай гоё найхан нютаг байна даа, - гэжэ арадай театрай режиссер сэдхэлээ ханан хөөрэбэ.

Зүжэгтэ Гулюмкан гэжэ эхэнэрэй рольдо наадаһан Дэжэд Дылгырова-Ринчинова Баргажан нютагые ехэтэ найхашаагаа.

- Ямар гоё газар гээшэб! Янжима бурханһаа адис үршөөл абажа, ухибүүе гуйжа ерэнэн зон ехэ олон байгаа. Аяар Москваһаа ород яһатан ерээд,

ехэ найнаар шүтэн этигэнэ. Энэнь ехэ һонин байгаа, - гэжэ тэрэ хөөрэбэ.

Соёлой харилсаан эгээл бэхи байдаг гээшэ. Түүхын үйлөөр таһарһан буряад арад иигэжэ харилсажа, аймаг нютагаараа илгарангүй, эбтэй эетэй нэгэдэн байхамнай сэдхэл хүдэлгэмэ найхан даа.

Цырегма САМПИЛОВА.

ФОТО-ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ:

- 1. Театрай гэшүүд Хори-до: Цыцыгма Джалдошева, Иван Иванов, Дыжит Ринчинова, Елена Лысенко, Людмила Бадмаева, Амгалан Дугарцыренов;**
- 2. Тайшчанар (Алдар Энкеев), Акбара (Людмила Бадмаева).**